

คุณแม่แมน ถาวรสุข อนุสรณ์

เรื่อง

พระคุณของแม่

โดย

สุจิต ถาวรสุข

294.31881

ส749พม

จัดพิมพ์ช่วยในงานฌาปนกิจประชุมเพลิง

ศพ คุณแม่แมน ถาวรสุข

ณ ฌาปนสถาน วัดธรรมบูชา

ตำบลตลาด อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ในวันเสาร์ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๑๐

มอ. พิ. วิชา ส. พ. ๑๐๐ นอ. ๑๕๑๑

นศ. ๓๐ ๐๒๕๗๗ ๑๑๑ มอ. พิ. ๑๐๑๕๑๑

~~ส. พ. ๑๐๐~~
๑๐๑๕๑๑

๓๑๕๖๕
คุณแม่แมน ถาวรสุข อนุสรณ์

เรื่อง

พระคุณของแม่

โดย

สุจิต ถาวรสุข

จัดพิมพ์ชำระในงานฌาปนกิจประชุมเพลิง

ศพ คุณแม่แมน ถาวรสุข

ณ ฌาปนสถาน วัดธรรมบูชา

ตำบลตลาด อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ในวันเสาร์ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๑๐

1881

1881

เลขหมู่ 294.31881
ว 749 พอ

เลขทะเบียน 201831

6733

คำนำ

การถึงแก่กรรมจากไปของคุณแม่ อันเป็นที่เคารพรัก
อย่างสูงสุดของลูก ๆ อย่างกระทันหันเมื่อ ๒๖ พฤศจิกายน
๒๕๑๐ เวลา ๐๐.๒๘ น. ย่อมยังความเศร้าโศกสลดแก่
ลูกทั้งสามของคุณแม่และหลาน ๆ รวมทั้งคนอื่นในอุปการะ
ของคุณแม่เป็นล้นพ้น อย่างไม่อาจประมาณได้

ทันทีที่ข้าพเจ้าเดินทางถึงบ้านที่สุราษฎร์ธานี ได้
ปรึกษาทกลงกับน้อง ๆ ว่าควรจะทำพิมพ์หนังสือเป็น
อนุสรณ์แก่คุณแม่สักเล่มหนึ่ง เป็นที่ระลึกและของชำร่วย
แก่ท่านผู้มีเกียรติ ซึ่งได้ให้เกียรติร่วมพิธีประชุมเพลิงใน
งานศพนี้ อันเป็นส่วนของลูก ๆ โดยเฉพาะ แต่ก็ต้องจัดทำ
ให้เสร็จโดยเร็ว เพราะประเพณีของจังหวัดสุราษฎร์ธานีไม่
นิยมเก็บศพไว้นาน โดยเฉพาะศพคุณแม่ซึ่งตกลงจะตั้งศพ
พระอภิธรรมที่บ้าน เป็นเวลา ๗ คืน แล้วก็เชิญศพไป
สู่พิธีประชุมเพลิง ณ ฌาปนสถานวัชรธรรมบูชา ตำบลตลาด

อำเภอเมือง ฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และตกลงประชุมเพลิง
ในวันเสาร์ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๑๐ เวลา ๑๖.๐๐ น.

ผลที่สุด ได้ตกลงจัดพิมพ์เรื่อง “พระคุณของแม่”
อันเป็นกาพย์ห่อโคลง ที่ข้าพเจ้าได้ประพันธ์ขึ้นเมื่อราว
• ปีเศษมาแล้ว เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องสั้นอันอาจจัดพิมพ์
ได้ในเวลาปัจจุบันทันด่วน และเหมาะสมกับวาระนี้ นอก
จากนั้นก็เขียนกลอนเป็นคำกวีสรวทเสรำ และบุชาเพิ่มเติม
พร้อมทั้ง ได้เขียนประวัติของคุณแม่ คำไว้อาลัย
ของลูก ๆ หลานและน้อง รวมไว้ในเล่มเดียวกัน ให้ชื่อ
หนังสือว่า “คุณแม่แมน ดาวรสข อนุสรณ์” ตั้งที่ท่าน
ผู้อ่านทั้งปวงได้เห็นอยู่นี้

กุศลใดอันเกิดจากการจัดพิมพ์หนังสือนี้ ลูกและหลาน
ทุกคนขออุทิศให้แก่คุณแม่แมน ดาวรสข ซึ่งเป็นที่เคารพ
รักอย่างสูงสุดของลูกและหลานโดยสิ้นเชิง ขอท่านผู้อ่าน
ทั้งปวง จงมีส่วนได้รับส่วนอุทิศในกุศลกรรมทั้งปวงนี้ด้วย
เนื่องจากในการจัดงานศพคุณแม่แมน ดาวรสขครั้ง

ก

ถูกและหลานได้รับความอุปการะจาก ญาติ มิตรจำนวนมาก
มายทั้งแรงกายแรงศรัทธาแรงใจ และแรงร่วมบริจาจากทรัพย์
ประกอบการบุญเป็นจำนวนสูง ขอจงเป็นผลานิสงส์ส่งผล
ตอบสนอง ให้ทุกท่านมีความสุขความเจริญ พบแต่สิ่งชุ่ม
ชื่นรื่นรมย์ตลอดกาลนาน.

จาก

สุจริต ถาวรสุข

๒๐๐ ถนนหน้ามือง สุราษฎร์ธานี
๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๐

คำอธิษฐานเวลาจุดไฟเผาศพ

ตั้ง นโม ๓ จบ แล้วสวดพระคาถาดังนี้.—

อภิตฺติ ชะวารัง จุตฺติ จุตฺตัง พระอรหันต์จุตฺติ

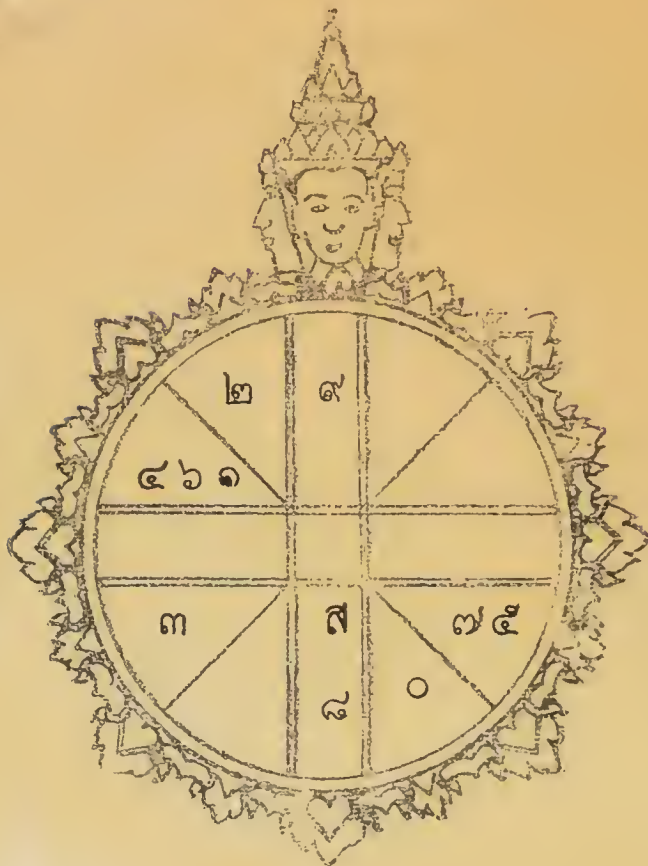
คุณแม่แมน ถาวรสุข

ชาติ ๑๔ มิถุนายน ๒๔๔๔ เวลา ๑๕.๐๐ น.

มรณะ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๐ เวลา ๐๐.๒๘ น.

รวมอายุ ๖๖ ปี ๕ เดือน ๑๒ วัน

ดวงของคุณแม่

เกิด ๖๖๗ ปีฉลู

๑๓

วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๔๔๔ เวลา ๑๕.๐๐ น.

ประวัติ

คุณแม่แมน ถาวรสุข

กำเนิด คุณแม่แมน ถาวรสุข ได้เกิดที่บ้าน
 หมู่ที่ ๓ ตำบลบางชนะ (บางขยะ) อำเภอเมือง
 จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๔๔
 เวลา ๑๕.๐๐ น. ตรงกับวันศุกร์ เดือน ๗ แรม ๑๓ ค่ำ
 บิด มีนายแดง วัตะภรณ์ เช่น บิดา นางภ วัตะภรณ์
 (สกุลเดิม ทิพยโอสถ) เป็นมารดา คุณแม่ได้เจริญวัยเติบโต
 โตในชีวิตชนบท ซึ่งประกอบอาชีพทางเกษตรเป็นส่วน
 ใหญ่ ได้รับความอบรมศึกษาตามแบบเก่าเช่นชาวจังหวัด
 สุราษฎร์ธานี ในระแวกบ้านและสมัยเดียวกันได้รับ โดย
 เฉพาะคุณแม่ได้รับการอบรมเรื่องการบุญสุนทานมาโดย
 ตลอดตั้งแต่อายุน้อย

สายสกุลเดิม นายแดง วัตะภรณ์ ผู้เป็นบิดาของ
 คุณแม่ สืบเชื้อสายมาจากบิดาชื่อ นายอ่วม วัตะภรณ์
 ซึ่งเป็นคนชาวจังหวัดสมุทรสงคราม (แม่กลอง) ได้เป็น

ทางมาตั้งนิवासสถานอยู่ที่ตำบลบางชนะ (บางชะยะ) ได้
 สโมสรกับนางแย้ม (สกุลเดิมจำไม่ได้) ซึ่งเป็นคนอำเภอ
 ท่าช้าง มีบุตรธิดารวม ๗ คน นายแดง วตะภรณ์ เป็นบุตร
 คนโต คงโตโตมาที่บ้านตำบลบางชนะมาตลอด ส่วน
 นางภว วตะภรณ์ นั้น เป็นบุตรคนโตของนายอินทร์
 ทิพยโอสถ มีกำเนิดที่บ้านเล่า ตำบลเวียง มีนางผล
 ทิพยโอสถ เป็นมารดา ซึ่งเป็นคนตำบลป่าเว อันเป็นชนบท
 ของอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งสองท่าน เมื่อ
 นายแดง วตะภรณ์ กับ นางภว วตะภรณ์ ได้สมรสกัน
 ทั้งสองก็คงมีนิवासสถานที่บ้านหมุ่ ๓ ตำบลบางชนะ
 ตลอดมา จนกระทั่งมีกำเนิดคุณแม่แมน ถาวรสุข เมื่อ
 ปี พ.ศ. ๒๔๔๔ ในวันเวลาที่ใกล้ค่ำมาแล้วข้างต้น คุณ
 แม่มีฐานะเป็นบุตรหญิงคนโตของครอบครัว นายแดงและ
 นางภว มีบุตรธิดาคอยกันรวมทั้งสิ้น ๗ คน คือ.-

๑. คุณแม่แมน ถาวรสุข
๒. นายแพน วตะภรณ์
๓. นางอำพัน ธนภาสัน
๔. นายพงศ์ วตะภรณ์

๕. นางเพียร แสงสุวรรณ

๖. นายพิน วตะภรณ์

๗. นายพาสน์ วตะภรณ์ (ถึงแก่กรรมราว ๑๐ ปีมาแล้ว)

ชีวิตสมรสและบุตรธิดา เมื่อคุณแม่อายุได้ ๑๘ ปี
ได้สมรสกับคุณพ่อพร้อม ถาวรสุข ขณะที่คุณพ่อไ้รับราช-
การเป็นครูโรงเรียนตัวอย่างมณฑลชุมพร (ประจำจังหวัด
สุราษฎร์ธานี) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๑ ได้ร่วมชีวิตกับคุณพ่อ
พร้อม ถาวรสุข อย่างผัวเมียเมียเกี่ยวกลอกมา จนคุณพ่อ
ถึงแก่กรรมลง ในวันที่ ๓๐ เดือน กรกฎาคม ๒๕๐๖
เวลา ๒๓.๐๓ น. รวมชีวิตสมรสเป็นเวลาถึง ๔๖ ปีเต็ม มี
บุตรธิดารวมทั้งสิ้น ๔ คน ถึงแก่กรรมขณะยังเยาว์เสีย ๑ คน
คงมีชีวิตอยู่ในปัจจุบันนี้ ๓ คน และบุตรทั้ง ๔ คนนี้คือ.-

๑. นายสุจรีต ถาวรสุข ขณะรับราชการเป็นผู้พหุภาษา
หัวหน้าศาล จังหวัดลำปาง สมรสกับนางยุพา ถาวรสุข

๒. เป็นหญิง ถึงแก่กรรมตั้งแต่อายุน้อยมาก

๓. นายมนัส ถาวรสุข ขณะรับราชการเป็นนายตรวจ
สรรพสามิตโท กองตรวจ กรมสรรพสามิต อยู่
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สมรสกับนางขวัญเมือง ถาวรสุข

๔. นายวิรัช ถาวรสุข ขณะนี้ประกอบอาชีพเป็นครูใหญ่
โรงเรียนมานิตานุเคราะห์ สมรสกับนางสมศรี ถาวรสุข
คุณแม่ได้ครองชีวิตร่วมกับคุณพ่อและติดตามคุณพ่อ
ขณะรับราชการไปทุกแห่ง จนครั้งสุดท้ายคุณพ่อได้ประ-
กอบอาชีพทนายความ ก็ได้อยู่ร่วมกันตลอดมาจนคุณพ่อ
วายชนม์ ทั้งได้กล่าวข้างต้น หลังจากคุณพ่อวายชนม์
แล้ว คุณแม่ก็คงอยู่กับลูกคนเล็ก คือ วิรัช ถาวรสุข
ตลอดมาจนกระทั่งถึงแก่กรรม

อุปนิสัยใจคอ คุณแม่เป็นคนขยันขันแข็ง ภาระ
หมั่นทกระหม่อม เอาใจใส่ในหน้าที่แม่บ้านเป็นอย่างดี มี
ความรักใคร่เอาใจใส่ในลูก ๆ ทุกคนอย่างยิ่งยวด พยายาม
อบรมข่มนิสัยลูกอย่างดีตลอดมา แม่ครอบครัวยุค
คุณพ่อ คุณแม่ เป็นครอบครัวระดับปานกลาง ก็พยายาม
สั่งเสียลูกเป็นอย่างดี ให้ได้รับการศึกษาต่อในจังหวัด
พระนคร จนเต็มความสามารถตามสมควรทุกคน

คุณแม่เป็นคนอดทน อดกลั้นต่อความทุกข์ยากลำบาก
ต่าง ๆ เป็นอันมาก และอดทนต่อสิ่งไม่พึงใจ ได้มีความ
อาทรในลูก ๆ ยามได้ประสบเหตุการณ์ที่ผันผวนในชีวิตได้
เป็นอย่างดี เมื่อคราวลูกมีลูกกักรกหลาน เอาใจใส่อย่าง

เซมิงวัก เช่นเดียวกับลูก ๆ ที่เคยมีมาก่อน ทั้งมีอุปนิสัย
เพียบพร้อมด้วยความเมตตากรุณา เอาใจใส่ในการบุญการ
กุศลอยู่จนเป็นนิสัย ตลอดเวลาอันยาวนาน

งานบุญในชีวิต ปกติคุณแม่เป็นคนใจบุญสุนทาน
ประกอบกรบุญอยู่เป็นเนืองนิจ มีการทำบุญทำทานของ
เพื่อนฝูงญาติมิตรที่โตไม่เคยขาด ใ้ช่วยประกอบด้วย
เสมอมา

ในบั้นปลายของชีวิต กว่า ๒๐ ปี มานี้ คุณแม่ไ้
เป็นอธิการของวัดไตรธรรมาราม (วัดสามหม้าย) ไ้ไป
ร่วมทำบุญสุนทาน สมาทานศีล ฟังธรรมอยู่เป็นประจำ
ไ้ส่งอาหารถวายพระในวันละสองขันโตไม้ไ้ชาก ไ้
ร่วมงานบุญใหญ่ ๆ ของเพื่อนฝูงญาติมิตรและของวัด จน
กระทั่งคุณแม่ไ้เป็นที่คนเคยของพระเถรเป็นอันมาก โดย
เฉพาะท่านเจ้าคุณราชรัตนกวี เจ้าอาวาสวัดไตรธรรมาราม
และพระเถรในวัดแล้วเป็นที่คนเคยกับคุณแม่เป็นพิเศษ คุณ
แม่ไ้ไปร่วมปฏิบัติกรบุญที่วัดไตรธรรมารามตลอดมาจน
ก่อนหน้าวันถึงแก่กรรมไม่นาน มีเหตุต้องหยุดไปข้างเพราะ
เจ็บป่วยไม่สบายไม่สามารถในการเดินไปมา

สุขภาพและการเจ็บป่วย ปกติคุณแม่เป็นคนที่มีสุข-

ภาพแข็งแรงไม่ค่อยเจ็บป่วยตลอดเวลานั้นยาวนาน ตอน
 คุณพ่อช่วยเป็นอมิพาตเป็นเวลาถึง ๑๑ ปี คุณแม่เป็นผู้
 พยายามพยุงนั่งลุกทุกกระยะ ได้เป็นผู้รักษาพยาบาลคุณ
 พ่ออย่างใกล้ชิดตลอดมา

จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๘ คุณแม่รู้สึกตัวว่ามึน
 งอกเป็นก้อนในช่องท้อง จึงได้ไปตรวจรักษาที่โรงพยาบาล
 ศิริราช ธนบุรี จนต้องทำการผ่าตัดตรวจรักษา ระหว่าง
 ๑๖ ตุลาคม ถึงปลายเดือนธันวาคม ๒๕๐๘ การไปตรวจ
 รักษาครั้งนี้ ข้าสาคร ฉวาง ซึ่งเป็นเพื่อนและญาติที่รักใกล้
 ชิดสนิทสนมกับคุณแม่มาก และคุณแม่ได้พักถึงอยู่เสมอ
 ได้ติดตามไปเฝ้าดูแลตลอดจนกลับ ระหว่างอยู่ในโรงพยา
 บาล ลูกชายคนโตได้ขออนุญาตมาช่วยราชการในกรุง
 เทพฯ ร่วมดูแลกษัตริย์พา ดาวรสข ซึ่งเป็นลูกสะใภ้ เป็นเวลา
 กว่า ๒ เดือน ส่วนมนตรี ดาวรสข ลูกคนกลาง ก็ได้ลา
 งานไปร่วมดูแลอยู่ด้วยอย่างใกล้ชิด จนกระทั่งหายเกือบ
 เป็นปกติจึงเดินทางกลับ ต่อมาแม่จะหายจากการเจ็บป่วย
 แต่สุขภาพก็ทรุดโทรมลง ได้ไปตรวจรักษาที่วัดเทพฯ
 อีกครั้งหนึ่ง เมื่อระหว่างเดือน เมษายน ถึง พฤษภาคม
 ๒๕๐๘ คราวนี้อยู่นานก็เดินทางกลับ

แม่จะไ้รับการเยียวยารักษากับแพทย์ตลอดมา แต่
การเจ็บป่วยคงมีเรอรงอยตลอดเวลา มีแพทย์ซงเป็นญาติ
และเป็นหลานช่วยศแลรักษาเป็นครั้งคราว รวมทั้งแพทย์
อื่น ๆ ทั่วว อากการป่วยเรอรงลกนังไม่สะดวกคงมีอยู่ตลอด
มาจนกระทั่งวันถึงแก่กรรม

ถึงแก่กรรม แม่จะไ้รับการดูแลของลูก ๆ และ
น้อง ๆ รวมทั้งญาติอื่น ๆ แต่มีจ้จุราชผู้เหตุโหดหาไ้ไ้ละเว้น
ไม่ ผลที่สุด ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๐ เวลา ๐๐.๒๘ น.
ก็มาถึง คุณแม่ไ้ถึงแก่กรรม จากลูกหลาน ญาติมิตร
ไปอย่างไม่มีวันกลับ ท่ามกลางความเศร้าโศกอาลัยของ
ลูกและญาติมิตรผู้ใกล้ชิดกัวันหน้า ขณะคุณแม่ถึงแก่
กรรม มีญาติมิตรที่สนิทมาร่วมสมนุญอยู่เป็นจำนวนมาก
รวมจนกระทั่งวันวายชนม์ คุณแม่มีอายุรวม ๖๖ ปี ๕ เดือน
๑๒ วัน

แต่ความดีและงานบุญที่คุณแม่ไ้ประกอบข้มาเพ็ญมา
แล้วในอดีตโดยตลอด รวมทั้งกุศลกรรมของลูก ๆ และ
ญาติมิตรที่ไ้ร่วมข้มาเพ็ญถวาย ของงเป็นผลานิสงส์ส่งผลให้
คุณแม่แมน ถาวรสุข ประสพสุขในสัมปรายภพ ทั้ง
ปรารภนาจงทุกประการ.

คำอาลัยรักและเคารพ

๑ คำอาลัยรักและเคารพในคุณแม่ ของลูกชายคนใหญ่

เมื่อข้าพเจ้าเดินทางกลับจากไปราชการที่จังหวัดเชียงใหม่ ถึงบ้านพักจังหวัดลำปางเมื่อเวลาประมาณ ๒๐.๐๐ น. วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๐ ก้าวแรกที่เข้าบ้าน ลูกต้อม (เกริกพงษ์ ภาวรสุข) ซึ่งอยู่ในบ้านพัก ได้นำโทรเลข กำนันสองฉบับมามอบให้ข้าพเจ้า พร้อมก็บอกข้าพเจ้าว่ามี โทรเลขมาจากสุราษฎร์ แจ้งข่าวว่าคุณย่าเสียชีวิตแล้ว เกือบไม่อาจจะเบิกโทรเลขออกอ่านได้ เพราะคำว่า “คุณย่าเสียชีวิตแล้ว” นั้นย่อมหมายถึงว่า คุณแม่ผู้บังเกิดเกล้า ของข้าพเจ้า ได้จากไปแล้วอย่างไม่มีวันกลับ

เสมือนต้องอดสูนิบาตฟาดฟันลงกลางสภันท์และวงใจ รึงหรือที่ว่า “คุณแม่จากไป” หลังจากได้อ่านข้อความ

ในโทรเลขที่ของชายคนเล็ก วิรัช ภาวรสุข ได้ส่งไปมีใจ
 ความเรียงกันว่า “แม่ทรกหนัก อันตราย” ฌขัณฑ์
 “แม่เสียแล้ว” อีกฌขัณฑ์ คำสั้น ๆ เพียงสามคำใน
 โทรเลขฌขัณฑ์ มื่อทมิพลเห็นอความรู้สึกทั้งมวลของ
 ฌาพเจ้า กตความรู้สึกของฌาพเจ้าอย่างหนักหน่วง จน
 ความมีสติทั้งปวงแทบจางหายไป กบัถอัยคำสั้น ๆ ซึ่งก้องอยู่
 ในโสตประสาท แต่กัต้องรวบรวมความรู้สึกทั้งปวง เพราะ
 เมื่อคณแม่จากไปความรบัฝักชออบและภาระหน้าที่ มีอยู่ใน
 ฌานะทฌาพเจ้าเช่นพชายใหญ่ของน้อง ๆ และลูกคน
 หวับของคณแม่ จะต้องปฏิบัติโดยฌขัณฑ์นันทันที นั้นคณต้อง
 รบัเคินทางไปบ้านสุราษฎร์ฯโดยเร็วที่สุดและไม่ชักช้า แต่
 ความเศร้าสลครันทกใจ คงแฝงเฝ้าในความสำนึกของ
 ฌาพเจ้า อย่างคกรุ่นตลอดเวลา แมกกระทั่งขณ และตลอด
 ระยะเวลาของวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๐ ใจใจกรุ่น
 ค่านิ่งท้วยความโศกสลครนไม่อาจจะทำสิ่งใดได้ และไม่
 มีจิตใจจะส่งช่าวบอใครได้

อย่างไรกัก็ ระหว่างทำโบล่า และโทรเลขลาท่าน
 อธิบคิผู้พิพากษาภาคไปยังศาลจังหวัดเชียงใหม่ มีญาติ

มิตรและท่านที่เคารพนับถืออย่างท่าน ซึ่งทราบข่าวที่จังหวัด
ลำปาง ได้มาแสดงความเสียใจ และร่วมบริจาคเงินร่วม
การกุศลเป็นจำนวนพอสมควร ยิ่งทำให้รู้สึกตื้นตันใจ
และขอบพระคุณอย่างลึกซึ้งตลอดเวลา

คำวนจันทร์ที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๐ ได้เดินทาง
โดยรถด่วนไปกรุงเทพฯ ถึงกรุงเทพฯ วันที่ ๒๘ และต่อ
รถด่วนในวันเดียวกัน ถึงสุราษฎร์ฯ ในเช้าตรู่วันที่ ๒๙
พฤศจิกายน ๒๕๑๐ เมื่อถึงบ้านได้ตรงไปกราบเคารพ
คุณแม่ ซึ่งบรรจุกีบอนสวยงาม ตั้งตระหง่านอยู่กลางบ้าน
ด้วยดวงใจอันหคหุเป็นที่สุด

คทหรือ! เมื่อยังไม่ถึงสองเดือนที่ผ่านมา ข้าพเจ้า
ได้เดินทางมาเยี่ยมคุณแม่แล้วครั้งหนึ่ง พร้อมกันน้องมนัส
ถาวรสุข แม้คุณแม่กำลังเจ็บป่วยลุกเดินไม่ได้ แต่เมื่อเห็น
แล้ว ก็ยังสนใจและอุ่นใจ ไม่คิดเลยว่าคุณแม่จะจากโลก ๆ
ไปเร็วเช่นนั้น การมาเยี่ยมกราบแสดงความเคารพ เมื่อ
เดือนกันยายน ๒๕๑๐ ได้พบคุณแม่ยังรู้สึกอบอุ่นอยู่เป็น
อันมาก ได้มีโอกาสสั่งเสียเรื่องในครอบครัว เกี่ยวกับ
ทรัพย์สินบางอย่าง ยิ่งฟังแล้วยิ่งไม่ยากจัดการอย่างใด

คิดถึงเรื่องนั้นแล้วก็ยังสะท้อนใจอย่างบอกไม่ถูก

ตั้งแต่ยามเขาวัดตลอดมา ข้าพเจ้าได้เคยอยู่ใกล้ชิดคุณแม่
แม่ ยังจำเหตุการณ์ได้เหมือนเมื่อวันวาน คุณแม่อยู่กับ
คุณพ่อตั้งแต่ที่บ้านคุณปู่ ครองคุณพ่อรับราชการเป็นครู
จนย้ายไปรับราชการเป็นพนักงานปกครอง ตำแหน่ง ปลัด
อำเภอ ที่อำเภอกาญจนบุรี และทำโรงช่าง รวมทั้งสอน
จนกระทั่งลาออกมาประกอบอาชีพทนายความ คุณแม่ได้ติดตาม
ตามคุณพ่อไปทุกแห่ง ข้าพเจ้าก็ได้ติดตามท่านไปทุกแห่ง
เมื่อมีน้องชาย มีนัส ถาวรสุข แล้วก็ได้ติดตามไปทุกแห่ง
เช่นเดียวกัน

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ย่อมซาบซึ้งในน้ำใจของ
คุณแม่ว่าความรักและเป็นห่วงลูกอย่างไรและเข้าใจลูกมาก
เพียงใดตลอดมา เป็นที่แน่ชัดว่ามีไม่น้อยกว่าแม่คนใด
เลย ยิ่งกว่านั้นคุณแม่ยังได้อุปการะเด็ก ซึ่งเป็นญาติและ
กันเคยติดต่อกันมาหลายชุดหลายรุ่น จนแทบจะจำไม่ได้
ถ้วนทั่วทุก

ความจริงในครอบครัวของเราเป็นครอบครัวที่มีฐานะ
ระดับกลาง แต่ทั้งคุณแม่และคุณพ่อได้เสียสละความสุข

ส่วนทัวเป็นอย่างมาก ออกสำห้เก็บหอมรอมริบส่งเงินให้ลูกๆ
โก้ไปศึกษาเล่าเรียนที่กรุงเทพฯ ๗ เป็นอย่างคี่ เต็มความ
สามารถตลอดมา

ข้าพเจ้าก็ไต่จากคุณพ่อคุณแม่ไปศึกษาที่อที่กรุงเทพฯ
ตั้งแต่เริ่มเรียนชั้นมัธยมที่ห้า จนสำเร็จและออกมารับราช-
ถาวรตลอดมาจนกระทั่งบัดนี้ โอกาสอยู่รับใช้คุณพ่อคุณแม่
จึงมีน้อยมาก แต่เมื่อมีสุขทุกข์อย่างใด คุณแม่ก็ไปเยี่ยม
เยียนลูกๆ ทั่วทุกคนเช่นเนืองนิจ

ในระยะหลังกว่า ๓๐ ปี ที่ผ่านมานั้นเป็นบั้นปลาย
ชีวิตของคุณแม่ คุณแม่ได้เป็นอุปาสิกาประจำวัด
ไตรธรรมาราม ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์
ธานีตลอดมา ไต่ไปฟังเทศน์ประกอบการบุญ สมาทาน
ศีล อธิษฐานธรรม ส่งอาหารบ้นโถถวายพระในวัด วันละ
๒ บ้นโถ ตอนเช้าทุกวัน ตลอดเวลายาวนาน จนเป็นที่
คุ้นเคยกับพระเณรในวัดทั่วทุกรูปโดยเฉพาะท่านเจ้าคุณพระ
ราชรัตนกวี เจ้าอาวาสของวัดและเจ้าคณะจังหวัดแล้วสนิท
คุ้นเคยเป็นพิเศษ ยิ่งกว่านั้นหากญาติมิตรเพื่อนฝูงประกอบ
การบุญใด คุณแม่เป็นค้องมีส่วนร่วมด้วยเป็นนิจสินเสมอมา

เว้นแต่ตอนเจ็บป่วยไปมาไม่ได้เท่านั้น จนกระทั่งถึงวาระ
สุดท้ายของชีวิต ทวิการรักในการประกอบกรณียกิจนั้นเอง
ทำให้คุณแม่ชอบสั่งสอนอบรมลูกๆ ในเรื่องกรณียกิจอยู่เสมอ

ในระหว่างคุณแม่เจ็บป่วยสองขั้วที่ผ่านมา ข้าพเจ้าได้
ปฏิบัติรับใช้คุณแม่บ่อย คงมีแต่ตอนไปรักษาตัว ทำการ
ผ่าตัดและไปตรวจร่างกายที่โรงพยาบาลศิริราช จนบุรีสอง
คราว คือระหว่างตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๐๘ และเมษายน
-พฤษภาคม ๒๕๐๙ เท่านั้น ที่ข้าพเจ้าและยุพา ภรรยาสุข
ผู้เป็นสะใภ้ ได้อยู่ดูแลปฏิบัติรับใช้คุณแม่ในครั้งนั้น
โดยตลอด โดยขอไปช่วยราชการที่กรุงเทพฯ ตอนนั้นน้อง
มนัส ภรรยาสุข ลูกชายคนกลางได้ไปอยู่ดูแลช่วยปฏิบัติอยู่
ด้วย การไปทำการผ่าตัดทำการรักษาครั้งแรกเมื่อเดือน
ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๐๘ คุณแม่ได้มีคุณข้าสาคร ฉวาง
ซึ่งเป็นญาติและเพื่อนสนิท ได้ไปเป็นเพื่อนอยู่ด้วยกว่าสอง
เดือน นับว่าข้าสาครเป็นญาติและมิตรที่ใกล้ชิดคุณแม่มาก
ตั้งแต่หนุ่มสาวจนกระทั่งถึงวาระสุดท้ายของชีวิต

การเจ็บป่วยตลอดจนการรักษาพยาบาล และอยู่ที่บ้าน
จังหวัดสุราษฎร์ธานี คุณแม่คงอยู่ในความดูแลประคบประ-

หงมของน้องวรช ภาวรสุขและสมศรี ภาวรสุข ผู้เป็นสะใภ้
ซึ่งใคร่ขบถารอย่างหนักตลอดมา แต่ยกยอมเป็นความต่อน
ยิ่งใหญ่ซึ่งยากจะหาได้ในชีวิตนี้

การเสียคุณแม่ไปยอมเป็นการเสียครั้งสำคัญที่สุด อีก
ครั้งหนึ่งของข้าพเจ้า นอกจากการเสียคุณพ่อแล้ว ย่อมยาก
จะหาการเสียครั้งใดๆ เทียบได้ ความเศร้าโศกสลดจึงยอม
แผ่แผ่ความรู้สึกอยู่ตลอด อันไม่อาจจางหายจากดวงใจ
ไปได้

ตลอดระยะเวลาที่เจ็บป่วย น้องๆ ของคุณแม่ได้มากดูแล
อยู่เป็นประจำบ่อยๆ อาทิ น้ำแพน วตะภรณ์ น้ำอำพันและ
น้ำเพชร เป็นต้น โดยเฉพาะน้ำแพนได้มาเผ้าดูแลเป็น
ประจำทุกๆ ระยะ

ระหว่างตั้งศพสวดพระอภิธรรม ๗ วัน ๗ คืนที่บ้าน
เพื่อนฝูงญาติมิตรทางสุราษฎร์ธานี ได้ไปร่วมชุมนุมกันอย่าง
คึกคักทุกคนเกินคาดหมาย โดยเฉพาะคณะครูโรงเรียน
มานิตานุกเคราะห์แล้วได้มีส่วนช่วยเหลืออยู่เป็นอันมากญาติ
ทั้งใกล้ชิดและห่างไกล ได้มาร่วมช่วยทำอาหารเลี้ยงพระ
ตลอดระยะเวลาการสวดพระอภิธรรมอย่างมากมาย จนไม่อาจ

แสดงความขอบคุณได้ถ้วนทั่ว ขอท่านผู้มีเมตตาจิตทั้งปวง
โปรดได้รับความขอบคุณอย่างลึกซึ้งจากข้าพเจ้าด้วย

บัดนี้ ถึงเวลาประชุมเพลิงเรือนร่างคุณแม่แล้ว ข้าพ-
เจ้า ลูกๆ และสะใภ้ทุกคนพร้อมหลานๆ และญาติมิตรทั้ง
ปวงขอร่วมรำลึกและอธิษฐานอยู่ไม่เว้นว่าง ขอให้ความดี
และกุศลกรรมทั้งปวง ที่คุณแม่ได้ประกอบแล้ว พร้อมทั้งของ
ลูกและญาติมิตร จงเป็นผลานิสงส์ส่งผลให้คุณแม่ประสบ
สุขในสัมปรายภพตลอดกาลนาน หากเกิดมาในชาติใหม่
ก็ขอให้ข้าพเจ้าได้เกิดมาเป็นลูกของคุณแม่ทุกชาติไป

ด้วยความเคารพรักและอาลัยอย่างสุดซึ้ง

สุจริต ถาวรสุข

๒๐๐ ถนนหน้าเมือง สุราษฎร์ธานี

๒ ธันวาคม ๒๕๑๐

๒ คำไว้อาลัยรักและเคารพของลูกชายคนรอง

นับเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ในชีวิตของลูก เช่น
ข้าพเจ้าซึ่งถือว่าเป็นการสูญเสียครั้งที่สอง นับจากการ
สูญเสียคุณพ่อเมื่อ ๔ ปีก่อน ลูกทุกคนมีคุณพ่อ คุณ
แม่เพียงสองคนเท่านั้นที่มาร่วมโพธิ์ร่วมไทร และเป็น
พรหมสูงสุดประจำชีวิต ในเมื่อต้องสูญเสียคุณแม่ไปอีก
ครั้ง จึงเป็นการฉุดกระชากหัวใจของลูกไปด้วย

คุณแม่เป็นผู้มีพระคุณต่อลูกอย่างสูงยิ่ง ท่านได้ให้
ความเมตตาการุณานับตั้งแต่เล็กจนเติบโตใหญ่ แม้แต่ญาติ
สนิทและคนทั่วไปท่านก็มีความเมตตาและอุปการะอย่าง
ถ้วนหน้า ผู้ที่อยู่ในอุปการะซึ่งมีอยู่หลายรุ่นหลายตอน
ได้รับความอบอุ่นจากแรงบุญของท่าน โดยเท่าเทียมกัน
ตลอดทั้งท่านได้บำเพ็ญบุญทางศาสนาอย่างเคร่งครัด
ตลอดมา จึงนับว่าได้บำเพ็ญตนอย่างถูกต้องทั้งทางโลก
และทางธรรมโดยแท้

นับเป็นกรรมอย่างหนึ่งของข้าพเจ้าที่ไม่ได้มีโอกาส

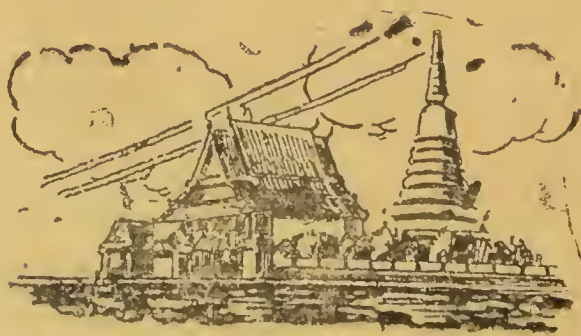
อยู่ใกล้ชิดท่านในเวลาเจ็บป่วยอย่างลูกที่สมควรจะฟังมี
 เพราะเกี่ยวด้วยต้องโยกย้ายไปรับราชการต่างบ้านเกิด
 ตลอดมาในระยะสิบปีเศษมานี้ ได้แต่ถือโอกาสพยาบาล
 ท่านเป็นครั้งคราวตลอดไป นับแต่ท่านป่วย ข้าพเจ้ารับ
 ราชการอยู่ทางจังหวัดสงขลา ก็ได้ถือโอกาสไปเฝ้าพยา-
 บาลท่านทางกรุงเทพฯ ๓ สองครั้ง และเมื่อท่านกลับมา
 ป่วยทางสุราษฎร์ ฯ ข้าพเจ้าก็ถูกทางราชการแต่งตั้งไป
 รับราชการทางกรุงเทพฯ อีก มีโอกาสได้มาเยี่ยมเยียน
 ช่วยเหลือพยาบาลท่านเพียงสองครั้ง แต่อย่างไรก็ดี
 วัชรา ถาวรสุข บุตรชายของข้าพเจ้าก็ได้ทำหน้าที่แทน
 อยู่เคียงข้างคุณย่าอยู่ตลอดเวลา และเป็นตัวแทนข้าพเจ้า
 ได้เป็นอย่างดี ทั้งเป็นผู้รับใช้คุณย่าอย่างใกล้ชิดตลอด
 ระยะเวลาที่ป่วยเจ็บจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิตคุณแม่
 แล้วท่านก็ด่วนจากไปโดยไม่มีวันกลับ จึงเป็นการสูญเสีย
 เสียอย่างใหญ่หลวงในชีวิต และนับแต่บัดนี้ บ้าน
 “ถาวรสุข” ก็จะเงียบเหงาขาดร่มโพธิ์ร่มไทร และจะหา
 เมตตาธรรมอย่างคุณแม่อยู่ไม่ได้อีกแล้ว และถ้าหากว่า
 ข้าพเจ้าได้มีโอกาสอยู่ใกล้ชิดท่าน โดยไม่ต้องไปประ

กอบอาชีพต่างเมืองก็คงจะมีโอกาสได้แสดงความกตัญญู
 ยิ่งขึ้น อย่างบุตรที่จะพงมต่อคุณแม่โดยทั่วไป

คุณแม่ของข้าพเจ้าเป็นแม่ที่ดี และเป็นแม่โดยสม
 บรณ์ของลูกทุกประการ ในการสูญเสียคุณแม่ไปครั้งน
 ึ่งเป็นความเศร้าโศกอาลัยอย่างสุดซึ้งแก่ลูกหลานทุก
 คนสุดจะพรรณนา หากชาติหน้ามีจริงลูกขออธิษฐานให้
 ได้เกิดมาเป็นลูกของคุณแม่ทุกชาติไป.

จาก.- มนต์ ดาวรสุม
 กองตรวจ กรมสรรพสามิต

๒๘ พ.ย. ๑๐

๓ คำอาลัยและเคารพของลูกชายคนเล็ก

คุณแม่ได้ป่วยเป็นโรคเนื้องอก มาประมาณ ๒ ปี
เศษแล้ว แพทย์ได้แนะนำให้เข้าทำการผ่าตัดที่กรุงเทพฯ
และได้เดินทางไปทำการผ่าตัด ณ โรงพยาบาลศิริราช
ธนบุรี ตามคำแนะนำของแพทย์ หลังจากได้ทำการผ่าตัด
แล้ว ได้กลับมาพัก ณ บ้านเลขที่ ๒๐๐ ถนนหน้า
เมือง บ้านดอน และต่อจากนั้นมาประมาณ ๔ เดือน
ได้เดินทางไปตรวจรักษาและรับการรักษาพยาบาล ณ โรง
พยาบาลแห่งอื่นอีกครั้งหนึ่ง หลังจากนั้นก็มีอาการป่วย
ออกๆ แอดๆ เสมอมา ได้รับการรักษาพยาบาลจาก
แพทย์โดยใกล้ชิด บางครั้งมีอาการทรุดหนัก และบาง
ครั้งมีอาการดีขึ้น สามารถเดินไปมาภายในบ้านได้ เมื่อ
วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๐ คุณแม่ได้ทรุดหนักมาก
แม่แพทย์จะพยาบาลรักษาโดยใกล้ชิด แต่คุณแม่อาการ
ก็ไม่ดีขึ้น คุณแม่ไม่สามารถจะลุกนั่งและเดินได้เหมือน
ก่อน ลูกได้เฝ้าดูอาการคุณแม่โดยใกล้ชิด ทุกวันคุณแม่

จะบ่นถึงลูกเสมอเมื่อลูกออกไปทำงาน คุณแม่จะถาม
 เป็นประจำว่า “เล็กมาแล้วหรือยัง” และทุกครั้งท้อการ
 คุณแม่คะ คุณแม่จะหยอกกับหลาน “ลูกเอ” เสมอ จน
 ลูกเอเรียกคุณย่าว่า “คุณแม่” จนกระทั่งถึงวันที่ ๒๔
 พฤศจิกายน ๒๕๑๐ อาการทรุดหนักมากคุณแม่ไม่
 สามารถพูดได้ แม่แต่เพียงจะเรียกชอลูกเพียงคำว่า
 “เล็ก” ลูกรู้สึกใจหาย แม่ลูกจะพยายามพูดและเรียก
 คุณแม่เพื่อจะบือนอาหาร ไม่มีแม่แต่เสียงพูดจากคุณแม่
 คุณแม่เพียงแต่มองลูกเท่านั้น จนกระทั่งถึงวันที่ ๒๖
 พฤศจิกายน ๒๕๑๐ เวลา ๐๐.๒๘ น. คุณแม่ได้จากลูก
 ไปเสียแล้ว จากไปโดยไม่มีโอกาสกลับมาอีก ลูกรู้สึก
 เศร้าใจที่สุดในชีวิต เป็นการสูญเสียครั้งสำคัญอีกครั้ง
 หนึ่งของลูก แม่ลูกจะพยายามระงับใจเพียงใด แต่ก็ไม่
 วายคิดถึงคุณแม่ พระคุณของคุณแม่ลูกไม่สามารถจะหา
 อะไรมาทดแทนได้ หากชาติหน้ามีจริงลูกขอเกิดเป็นลูก
 ของคุณแม่อีกทุกๆ ชาติ.

จากลูก

วิรัช ดาวรสุม

๔. คำอาลัยรักของน้อง

การจากของ พี่แมน ถาวรสุข ซึ่งเป็นพี่สาวของ
ข้าพเจ้า และข้าพเจ้าอยู่ในฐานะเป็นน้องรองจากพี่แมน
ซึ่งเป็นพี่สาวที่ข้าพเจ้ารักและเคารพมาก พี่แมน จากไป
ต่อหน้าข้าพเจ้าซึ่งอยู่ใกล้ชิด และร่วมรักษาพยาบาล
ตลอดมา ข้าพเจ้าจึงขอกล่าวคำอาลัยแทนน้อง ๆ อีก ๕
คน ซึ่งยังเหลืออยู่ว่า พี่แมน เป็นพี่ซึ่งให้ความเมตตา
กรุณา แก่น้อง ๆ โดยเท่าเทียมกัน พี่แมน บำเพ็ญตน
เป็นพี่โดยแท้จริง และเป็นพี่ซึ่งสมบูรณ์ทุกประการ
เป็นลูกที่ดีของแม่ซึ่งยังเหลืออยู่ ได้ให้ความเลี้ยงดูเป็น
อย่างดีแก่แม่ตลอดมา พี่แมน ได้ให้ความเมตตา กรุณา
แก่ญาติโดยถ้วนหน้า ได้อุปการะลูกของน้อง ๆ หลาย
คนไว้ตั้งแต่ต้นโดยไม่มีความรังเกียจแต่ประการใด ทั้ง
ได้ให้ความอบอุ่นแก่ผู้อยู่ใต้ปกครองเป็นอย่างดี นอก
จากนี้ พี่แมน ยังได้บำเพ็ญตนทางศาสนาอย่างเคร่งครัด

ไม่ว่าภิกษุสามเณรรูปใดก็รักใคร่นับถือ จึงเป็นบุคคลที่
ควรยกย่องสรรเสริญเป็นอย่างสูง

ในการจากไปของ พี่แมน ครึ่งนี้ ข้าพเจ้าและน้องๆ
ทั้ง ๕ คน รู้สึกอาลัยพ้ออย่างสุดซึ้ง ขอให้วิญญาณของ
พี่ไปสู่สุคติในสัมปรายภพ และให้เสวยสุขอยู่ในภพนั้น
ตามสมควรตลอดไป หากข้าพเจ้าและน้องๆ ได้เกิด
มาในชาติใดภพใด ๆ ขอให้ได้เป็นน้องของพี่ทุกชาติไป.

แพน วตะภรณ์

๒๐๐ ถนนหน้าเมือง บ้านคอน สุราษฎร์ธานี

๒๕ พ.ย. ๒๕๑๐

คำไว้อาลัยของหลาน

การสูญเสียคุณย่าไป ทำให้หลานทุกคนรู้สึกเศร้า
เสียใจเป็นอันมากจนไม่อาจจะประมาณได้ถูก โดยเฉพาะ
หลานทั้งสองนี้ คุณย่าได้เลี้ยงดูมาแต่ยามเยาว์จนเติบโต
ใหญ่ ท่านให้ความรัก ความเมตตาตลอดมาไม่ลดถอย
เป็นที่ซึ้งใจในความรู้สึกของหลานมากเหลือเกิน พระคุณ
ของท่านท่วมท้นกายและใจของหลานอยู่เสมอ

หลานขออธิษฐานให้คุณย่าจงประสบสุขในภพใหม่
ตลอดไปด้วย.

ด้วยความเคารพรักอย่างสูงสุด

จากหลาน

วันเสด็จ ถาวรสุข

วัชรา ถาวรสุข

๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๐

คำกำสรดเศร้าและบุชช

คุณแม่แมน ดาวรสุข

โดย

สุจรรต ดาวรสุข

คำกำสรค

กลอนหก

ลูกร้า	กำสรต	หมตศรึ
ท้บหวิ	ปรีซ้า	น้าหมอง
ตาหลัง	ถ้งไหล	ไ้หนอง
ยากพร้อง	ร้องเรี้ยก	เพรียกคีน
คุณแม่	แลพราก	จากแล้ว
วากย้แว้ว	แววรัก	ห้กณ
ทรวงสุม	ขุ่มข้า	กล้ากลีน

ตาตื่น	ตื่นเพ็ลย	เสียดาย
พระองค์	อุ้นเกล้า	เคร่าซ่ง
โศกสิ่ง	ตรึงใน	ใจหาย
รำลึก	นึกใด	ไป่คลาย
ยากวาย	กลายว่าง	อย่างเต็ม
อยากพรำ	รำพัน	สรรถ้อย
กรองร้อย	พระองค์	อุ้นเฉลิม
เช่นที่	มีต่อ	จ้อเจิม
พูนเพิ่ม	เสริมลูก	ผูกพัน
ก็ไม	ไป่เทียบ	เปรียบเท่า
เหนือเกล้า	เฉลาเลิศ	เฉิดฉั่น
ยั้งฟ้า	ว่าเยี่ยม	เทียบทัน
จ้านรรจ	อันใด	ไป่มี
ยั้งนึก	ตรึกตรอง	หมองหม่น

โคลงสั้น	พ่นลับ	อับวิถึ
กำสรด	หมดชั้น	ฝันฤดี
ยากที่	เปลืองเศร้า	เหงาใจ
ยิ่งคิด	จิตสั้น	รันทด
ยิ่งหมด	มากพรวด	คำไข
พระคุณ	อ่อนอื่น	ตื่นใด
ก็ ไม่	กำซาบ	อาบทรง
เศร้าสั่ง	ซึ้งแท้	แน่นิ่ง
เศร้าจริง	ยิ่งไหน	ใหญ่หลวง
ยากที่	มีคำ	บ่าบวง
หนักหน่วง	เนื่องใน	ไปคล้าย.

คำบูชาพระคุณ

กตอนแปด

ลูกซึ่มซาบ วาบหวิว สยิวซ่า
น้ำตาพร่ำ เสร้าหมอง นองสุดหมาย
อาลัยรัก หนักสนิท จิตใจกาย
โศกไม่หาย คลายให้ ไหม้ฤดี

โอ้! คุณแม่ แท้จริง ยิ่งสุดรัก
ไม่อาจหัก คิดเศร้า เฝ้าหมองศรี
หวนระลึก นึกถึง ชึ่งความดี
คุณแม่มี มากมาย หลายประการ

คุณแม่สร้าง ร่างกาย ให้แก่ลูก
คุณแม่ผูก รักกลมม ถนอมขาน

คุณแม่เป่า บั๊ดยุง บั้งเลื่อยคลาน

คุณแม่หาญ กล้าบ้อง ผองมวลภัย

คุณแม่บ่อน อาหาร ทั้งหวานคาว

คุณแม่คราว ลูกบ่วย ช่วยแก้ไข

คุณแม่ส่ง คึกษา มาแต่ไร

คุณแม่ให้ ทรัพย์เพิ่ม คอยเสริมทุน

คุณแม่คอย พลอยแล ชะเง้านัก

คุณแม่ตรึก เฝ้าใฝ่ น้ำใจหนุน

คุณแม่เบียม เมตตา พร้อมการุณย์

คุณแม่มี พระคุณ เหลือคณา

คุณแม่จาก พรากไป ใจลูกข้ำ

น้ำตาพร่ำ กำสรด หมดหรรษา

ไหลล้นนอง หมองใจ นัยนา

ทุกเวลา เศร้าข้ำ ระกำทรวง

ขอบุชา พระคุณใหญ่ ในคุณแม่
 พระคุณแท้ เทอดจริง ยิ่งสูงสว่าง
 ขอความดี ที่ทำ มาบำบวง
 ทำเป็นพวง มาลัยพร้อม น้อมบ่าเพ็ญ

ผลานิสงส์ ส่งผล ให้พ้นทุกข์
 คุณแม่สุข ไสสว่าง ยิ่งอย่างเห็น
 ภพหน้าใหม่ ให้สม คำคมเป็น
 ดุจดั่งเช่น ลูกพร้า คำขอ เทอญ.

พระคุณของแม่

โดย

สุจริต ถาวรสุข

ภาพย่อโคลง

โคลงสี่สุภาพ

พระคุณแม่มาก ^๒ ก ^๒ น	เหลือคณา ^๓
ภพสมุ ^๕ ทรพนนภา	แผ่กว้าง ^๖
ยากเทียบเปรียบคุณมา-	ตุเรศ
สูง ^๓ ลึก ^๓ น ^๓ ก ^๓ ออก ^๖ อ ^๖ าง	เอ๋ยได้ ^๖ ไ ^๖ บ ^๖ มี ^๖
ก ^๕ น ^๕ เกิด ^๕ ก ^๕ ัน ^๕ ก ^๕ ่อ ^๕ เก ^๕ อ	ก ^๖ ั ^๖ บ ^๖ กาย
อ ^๖ ้ม ^๖ โ ^๖ บ ^๖ อ ^๖ ุ ^๖ ท ^๖ ร ^๖ ท ^๖ าย	เท ^๖ ย ^๖ ง ^๖ แท ^๖ ้
บ ^๖ อง ^๖ ป ^๖ ก ^๖ บ ^๖ ี ^๖ ด ^๖ บ ^๖ ็ ^๖ อน ^๖ บาย	บ ^๖ ุ ^๖ ร ^๖ ณ ^๖ ์ ^๖ โ ^๖ ภ ^๖ า ^๖ ช ^๖ น ^๖
เล ^๕ ย ^๕ ง ^๕ ล ^๕ ูก ^๕ เล ^๕ ิศ ^๕ ด ^๕ ำ ^๕ แ ^๕ ถ ^๕	ล ^๖ ู ^๖ บ ^๖ ได้ ^๖ ไ ^๖ บ ^๖ เ ^๖ ิน

อบรมบ่มมั่นแม่น
สูงส่งตรงไปเชอน
สัมฤทธิรุ่งเรืองเรอน
แม่้อมใจโอบอุ้ม

หมายเหมือน
เชองชา
ราบรื่น
ออกเอนเอมฤดี

ภาพยาน ๑๑

พระคุณคุณแม่ล้วน
ภพสมุทรสุดนภา

ดาดกพันพูนคณา
ไปอาจเทียบเปรียบคุณมี

กุนเกิดก้นก่อเกอ
อุ้มโอบอุทรดี

กับกายเหลือหลากวิธี
อย่างแท้จริงยิ่งกายตน

บ้องปกบืดอันตราย
เลียงลูกผูกพันจน

คอยบ่อนบายบุญโภคผล
จวบเติบโตใหญ่ไม่หมองเมิน

อบรมบ่มนิสัย
หมายใจให้จำเริญ

มั่นมุ่งให้สู่ทางเดิน
วิถีกูกูกต้องจำ

มุ่งสูงคอยจูงลูก
ก้าวหน้าอ้าโอ้หน้า

จิตพันผูกผูกใฝ่ธรรม
สัมฤทธิรุ่งเรืองงาม

แม่คอยพลอยเอมอ้ม
ยินดีปรีดาความ

พักตร์แย้มยิ้มเฟื่องฟูตาม
ลูกแม่เลศอย่างเพริศแพร้ว

เลียงลูกผูกจิตใจ
ดีเด่นเช่นเชอแถว

มีใครใจมุ่งร้าย
ยอมเหน็บเจ็บกายแทน

พระคุณลึกล้ำล้น
แม่พรากจากลูกไป

พระคุณอ่อนตระหลบ
ความจริงทั้งหญิงชาย

นอบน้อมพร้อมบูชา
กางกั้นกั้นภัยพ้น

ใครทำคำเหม่หมิ่น
โรคร้ายหลายแหลกลาน

อย่าลืมนพระคุณแม่
ชุบชีพชนถาวร

มุ่งฝึกไฟดำเนินแนว
ไม่เคยคิดจิตตอบแทน

ลูกแม่หมายมองหวังแทน
ให้ลูกรอดปลอดภัย

ยากคิดค้นหาคำไข
ลูกต้องอ้างอ้างเสียตาย

ทั่วทุกภพงามเจิดฉาย
ต่างซาบซึ้งตรึงกมล

ทุกเวลาเป็นมงคล
พากพโศกโศกบันดาล

โชคศุภย์สิ้นสิ่งจันฑาล
จักสบผู้หลุ่มารดร

สูงเที่ยงแท้ที่มัมพร
ให้อุ่นเกล้าเนาเนื่องเทอญ.

โคลงสี่สุภาพ

พระคุณแม่มาถน	เหลือใจ คำเฮย
อบอุ่นจนกายใจ	เจอดพร้อม
ทุกคนซาบซึ้งใน	คุณแม่
ลูกนอบนุชาน้อม	แนได้มั่งคด

ใครหมั่นคุณแม่แม่น	หมองกาย
ชีพโชคโลกทำลาย	แหลกสิ้น
จักพบสบเสี่ยหาย	เห็นห่าง ธรรมนา
บาปใหญ่หยาบชากดิน	ดับได้ไพบ

อย่าลืมคุณแม่ซึ้ง	สูงสรวง
ใหญ่ยิ่งกว่าสิ่งปวง	เบี่ยมถน
ฟังคิดจิตบำบวง	บุชิต
เกล้าอุ่นหนุนนภัยพ้น	โลกเข้าเนาเกษม.

นายจำเนียร รัตนากร ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕/๑๑/๒๕๑๐